

ELŐFIZETÉSI ÁRÁK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszaküldi
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 23.

Villámcsapás.

Tegnap ilyesformán kezdtem meg egy cikket, telve reményekkel:

A költőnek igaza volt. A legelső magyar ember megtalálta önmagát. Nem küldött többé homo regiusokat, félretette az abszolút színezettel bíró magyar tanácsosokat, nem tűri többé az osztrák államférfiak illetéktelen beavatkozásait hűséges Magyarországa ügyeibe. Ime, maga elé hívatta a magyar ellenzék vezéreit. Ott van köztük az az Apponyi is, a kit évek óta igyekeztek gonosz indulattal befekeltetni a felség előtt. Apponyi meghívása maga bizonyosága volt annak, hogy ezuttal a nemzeti követelmények komoly megvitatásáról lesz szó s a merev visszautasítás ki van zárva. Tizenkilenc millió magyar boldogan tekint az ősz király felé, hálával szól nemes lelkéről, magyar szívére, melyre ime a sirból is hatni tud a mi egykori jó angyalunk, közbenjárónk.

Megdobban az ország szíve; hosszú hónapok óta az első dobbanás, mely együtt ver a király szívével. Találkoznak, összeolvadnak az érzések s e találkozásból épül fel az ősi trónnak új, sziklaszerű támasza.

Boldogság az arcokon. Büszkén ragyog fejünk koronája: egy nemzet hálája adja a fényugarait.

... A cikk félben maradt, ma akartam folytatni. És most — kihull a toll ke-

zemből. Nem tudom tovább írni.

Bekövetkezett az, a mit senki sem hitt. A magyar nemzet vezéreit csak azért hívták Bécsbe, hogy egész nemzet várakozása, reménykedése közepette négy perc alatt ajtót mutassanak nekik.

Villámcsapás volt ez, váratlan, rettentő. Bevilágított abba a vak feketeségbe, mely politikai válságunkat eddig körülvette. Vakító fényt hasított bele a sötétbe, messze földre hallatszik a dördülése — és utána csak annál teljesebb az éjszaka.

Azt sem lehet egyelőre megállapítani, hogy a villám hova sujtott. Jött és elmúlt; de utána sokáig megdöbbenés üli meg lelkünket.

Az a pillanatnyi világosság keserves valóra ébreszthet bennünket.

Deák Ferencz óta aludtunk. Azt álmodtuk, hogy vissza vittük önrendelkezési jogunkat. Azt hittük, állam vagyunk, nemzet vagyunk...

Készek voltunk a legmesszebb menő engedményre. Olyan volt a hangulat, hogy a koalíció egyelőre a magyar vezényszó behozatalát is elhalaszthatta volna. El voltunk készülve arra, hogy engedünk; engedünk annak ellenére, hogy már az eddigi követelmények is a minimumot tartalmazták. El voltunk mindenre készülve, csak arra nem, a mi történt.

Illő parádéval, öt magyar képviselő, vezéreink személyében, az egész világ kacagása közepette tudtuk meg, hogy sohse törjük magunkat. Ugy sem kapunk semmit.

Magyar vezényszó: szó se legyen. Külügyi paritásról beszélni tilos. Magyar zászló, magyar címer: tilos fogalmak. Belügyi reformok: ha ráérünk; egyelőre hallgatunk róluk. Ellenben minél hamarabb tessék megszavazni unjonczokat, adókat, delegációt, a bennünket kifosztó kereskedelmi szerződéseket Ezen az alapon tessék »nemzeti« kormányt alakítani.

És még egy fenyegetés is jön a programhoz. Ha ezt a programot az ellenzék nem vállalja, »kimondhatlan szenvedés és nyomor mind fenyegetőbb alakban hárulnak Magyarországra és népére«.

Hát ha magyarok akarunk lenni, akkor nyomorognunk, szenvednünk kell? Rettentő kép abban az egy villanásban...

Elkeseredve borul el a homlok — de azért csüggedés nélkül. Igazságos uton járunk.

De hogy mi lesz a legközelebbi jövő? azt a jó Isten tudja.

Egyelőre a villámcsapás vakító fénye, haragos robbanása nyomja a lelkeket. Körülöttünk pedig sötétség, mindenféle bizonytalan, vak feketeség...

A nevezetes bécsi audienciáról tudósítunk a következő:

A bécsi kihallgatás.

Bécs, szept. 23.

Esős őszi nap köszöntött ma a császárvárosra. A magyarok, akik a »nagy audiencia« kedvéért jöttek ide, azt rossz jelnek gondolják. — Igen borús a magyar politikai helyzet

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Lábánál zöld koszoru van...

Írta: Büttner Julia.

Tavasza magától állított be Gombás görbe Lajos a Kerényesy kastélyba, számbavenni az épületben esett károkat. Nem mintha az ő munkája után kellene javítani, hanem azt, a mi más kőműves után válik-málik a falról.

— A mit én vakoltam, az áll, mint az üveg; mutatta kevélyen az öreg méltóságos asszonynak. Pedig milyen vékonyan vettem, míg előttem az a gyüge, két czollosra rakta a vakolatot. És milyen zsírosan vette! Csupa mész! A sok méstől meg é, elmállott, elporlott minden. De észszel kell dolgozni a kőművesnek. Pataki homok kevés mésszel, csak az tart a falon. A sok mész, sok pénz. És minek azt prédálni? A ki elszórja, nem aratja! Mérséklés, mindenben, mondja a exczellenciás püspök ur. Kerényesyné helyeslőn bólintott. Gombás

görbe Lajos észrevette és mindjárt fölhasználta az elismerést.

— Csak mérséklés a munkában is, — így mondta a püspök ur. Senki se kívánhatja embertársától, hogy törje-ölje magát a kedvéért. Az öreg méltóságos asszony elnevette magát.

— Mikor voltál a püspök urnál?
— Az ünnepek előtt. Bőrüléssel kocsit küldött értem, akár csak ha gróf volnék! Két hétig voltam a püspöki kastélyban. Ma megint küldött értem. Majd ki is jár tőle megint a jóféle szilvórium. Erős, mint a tűz és sima, mint a tej. Hej! nem is ittam olyat, mióta Bosnyából eljöttem.

— Mit csináltál te Boszniában?
— Hát okkupáltam, csak úgy, mint a többiek; — vetette föl hetykén a vállát a kőműves.
— Ezzel a lábakkal? — nevetett az öreg urnó.

— Hisz akkor nem ilyenek voltak; — vi-gyorgott a görbe Lajos. — Mert épen ott Bosnyában sodorta széjjel egy hideg ágyugolyó.

— Hideg ágyugolyó? — nézett rá Kerényesyné.

— Az bizony. Már csak úgy gurult fáradtan a földön egyenesen felém. En meg bolond észszel elébe állok haptákba. Hát nem olyan ereje volt még, hogy szétütötte a lábam két-felét, a hogy most áll? A doktor azt mondta a kapitányomnak, hogy örülhetek, hogy úgy, a hogy, de meg van a két lábam. A kapitányom meg majd hogy oda nem lett miattam. Mert jó ember volt. És olyan szép ábrázatu, akár egy festett kép. Nem is volt szebb ember az egész regimentben, mint nagyságos Gerendy Xavér Ferencz kapitány ur!

Kerényesyné ekkor már befelé indult a kastélyba, a kőműves meg utána lödörgött.

De ekkor az öreg urnó megállt.
— Hogy mondtad? Ki volt az a kapitány? fordult hozzá.

— Gerendy Xavér Ferencz igen is. Talán tetszett róla hallani? Mert ott rosszul járt szegény. Elvesztett valamilyen pénzt. Aztán fucscs! egyszerre elküldték. En még a Regiments-Spi-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

■ Szövetek és belések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ■

Nagyvárad,
Fő-utca.
(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — **Női cestümök** valódi angol SZÖVETEK nagy, választékban.

is! — jegyezte meg Rákosi Viktor, aki szintén elkíserte Kossuthot, a felhős égre mutatva.

Érdekes, hogy milyen babonások a politikus urak. Tegnap az a vonat, amelyen idejöttünk — Stodlau mellett hirtelen megállott a nyílt pályán. Később kitudódott, hogy valaki véletlenségből meghuzta a vészféket, azért állott meg a vonat.

— *Es rossz ómen!* — csóválta a fejét Visontai Soma. Azt azonban nem tudták, hogy mire értette ezt a babonás Visontai. Altalában a magyar válságra-e, vagy pedig az ő — memorandumára? Visontai Soma ugyanis egy memorandumot nyújtott át Kossuth Ferencznek, amely memorandum megjelöli azokat az eszközöket, amelyekkel a válság biztos megoldását el lehet érni.

— Ha ezt nem fogadja el ő felsége — mondotta állítólag Gyöngyös követe — akkor nagyon sajnálom, de nem segíthetek rajta. . . .

Kossuth Ferencznek a zsebében különben — amikor a király elé megy, — nemcsak a Visontai memorandum fog meghuzódni, hanem a szabadelpvűpárt kilenczes bizottságának a munkája is — még pedig öt példányban. A bizottság határozatából még Budapesten négy példányt készítettek, mert azt hitték, hogy csak négyen mennek a király elé. De mert közben jött Apponyi meghívása is, a sokat gunyolt és lecsöpült kilenczes bizottsági programot még egyszer legépelték Bécsben.

Ami Apponyi meghívását illeti, erre vonatkozólag azt beszéltek, hogy nem Kossuth Ferencz volt, az, aki Apponyi meghívását ki- eszközölte, hanem Bánffy Dezső. Ezért ment Bánffy egy nappal előbb Bécsbe és Goluchowszky utján járta ki Apponyi meghívását. Tette pedig azt azért, mert attól féltek, hogy az érzékeny Apponyi — ha meg nem hívják — sehogysem lesz megelégedve a mai audiencia eredménnyel és kiválik a koalícióból. Ennek a szecsessiónak akarták utját vágni azzal, hogy Apponyit is bevonják a tanácskozásba.

Kossuth Ferencz tegnapi titokzatos látogatásáról még ma is sokat beszélnek. Kossuth, ugyanis, tegnap este hirtelen elkocsizott a Bristol-szállóból és senki sem tudta megmondani, hogy hova ment.

Itt azt beszéltek, hogy Kossuth Ferencz Palmernél, a bécsi Länderbank igazgatójánál vnt. Palmer igen intim viszonyban van a királyal és szabad bejárása van a Burgba. Természetesen ez csak szóbeszéd. Bizonyos csupán annyi, hogy Kossuth háromnegyed óráig olyan

helyen volt, amelyről nem akart nekinek egy szót sem mondani s amelyről határozottat ma sem tud senki.

Kossuth Ferencz ma reggel nyolcz órakor kelt fel. Reggelire a szobájában terítették. Oda hozatta meg az összes bécsi lapokat is, amelyeket nagy figyelemmel olvasott át.

Egy csomó levél ment szét a Bristolból. Pally, Kossuth titkára épp most ment a telefonhoz, hogy szólítsa Justh Gyulát, akivel fontos közleni valója van. Itt azt az érdekes hírt hallottam, hogy Apponyi grófon kívül a vezérő-bizottságnak egyik ügyvéd tagját is kihallgatásra terjesztettek és meg nem hivatása a vezérő-bizottságban nagy megütközést keltett. Allitól a kormány avatkozott volna a meghívásba.

A fogatok már készen állanak. A vezérek együtt indulnak a Burgba. *Kossuth Andrássyval, Bánffy Apponyival* megy. *Zichy Aladár* grót egyedül hajtat oda. A politikai jósok azt mondják, hogy elől megy az új kormány; nyomon követi őket a Bánffy-Apponyi ellenzék.

A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: *Apponyi Albert* gróf reggel fél 9 órakor meglátogatta *Kossuth Ferenczet*. A függetlenségi párt két vezére mintegy fél óra hosszat tanácskozott. Ekkor csatlakozott hozzájuk *Zichy Aladár* gróf, a néppárt vezére. Néhány percczel 11 óra előtt *Andrássy Gyulával* együtt a Hofburgba mentek. Mikor a szállót elhagyták, a szálló előtt egybegyűlt közönség ovációkban részesítette Apponyi gróft és Kossuth Ferenczet. *Bánffy Dezső* báró közvetlenül szállásáról, a Sacher-szállóból ment a Hofburgba.

A Burg udvarán rendkívül sokan gyűltek össze magyarok. A berobogó vezérek sűrűn kapják az éljent. A sokadalom közt sok a magyar képviselő. A vezérek előbb a kabinet irodába voltak, aztán siettek fel a Burgba.

Hivatalos jelentés.

Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Ő cs. és apostoli királyi felsége ma délelőtt 11 órakor a Hofburgban *Andrássy Gyula* gróf, *Apponyi Albert* gróf, *Bánffy Dezső* báró, *Kossuth Ferencz* és *Zichy Aladár* gróf urakat fo-

gadni és mint a magyar országgyűlés többségének képviselőit felhívni méltóztatott, hogy elfogadható, a korona által felállított feltételeket teljes mértékben tekintetbe vevő kormányprogram alapján a parlamentáris kormány alakítására nézve előterjesztéseket tegyenek.

Ezen feltételek a következők:

1. A katonai kérdések, amennyiben a vezényszóra és a szolgálati nyelvre vonatkoznak, amelyekre nézve engedmények teljesen ki vannak zárva és kizárva maradnak, a programból kivételnek.

2. A pragmatikai közösség alapja úgy a hadsereg, mint a külügyi képviselőlet tekintetében teljesen érintetlen marad.

3. A 67-es alap revíziója, a mennyiben gazdasági vagy egyéb, az Ausztria és Magyarország közötti viszonyt érintő kérdésekről van szó, nem egyoldalulag a korona és a nemzet által, hanem csakis a monarchia mindkét állama között, mindkét kormány közvetítése mellett és ad hoc kinevezendő parlamenti bizottságok által fog létrehozni és ő felsége által szentesítendő kompromisszum alapján eszközöletni.

4. Kötelezettség vállalandó az iránt, hogy az államszükségletek, u. m. a költségvetés, a rendes ujoncozás, a kereskedelmi szerződések megszavaztatnak és a delegáció, valamint a kvótabizottság tagjainak megválasztása foganatba vétetnek. Végre

5. kötelezettség vállalandó az iránt, hogy azon katonai szükségletek költségének fedezete, amelyeknek az 1904. és 1905-iki évekre eső rész összegeit az utolsó delegációk megszavazták és egy, a két éves szolgálaton alapuló véderőtörvényjavaslat megszavaztatik.

Ő felségének továbbá a nevezett urak előtt épp oly atyai, mint beható módon ama felelősségre méltóztatott rámutatni.

tásban voltam akkor. De mind azt gondoltuk, hogy elpusztította magát. És né! mikor négy napja a püspöki folyosót reperáltam, csak jön egy rongyos öreg koldus és beküldi irásait az inassal az exczellenciás püspök urhoz. Az inas meg — jóba vagyok az öreg Gáborral — előbb velem nézte át a csavargó irományait. Hát ott áll, hogy Gerendy Xavér Ferencz, volt kapitány! No, hát szegény, amikor ott Bosnyában leest a sárba, nem tudhatott többé már fölkelni! Csak úgy messziről néztem őt a folyosón. De nagyon szét van morzsolva. Olyan sárga forma rossz kabát volt rajta, csak valami árokban találhatta. A csizmája csupa rongy. De még a kalapja is rongyos volt. Az őszös hajzata, mint a tavalyi fű, úgy bokrosan állt ki a lyukas zöld kalapból.

Az öreg méltóságos asszony már akkor gyorsan ment befelé s a kőműves csak úgy utána botorkálva beszélte ezeket.

Mikor a bejárathoz értek, az öreg urnő vissza se nézett Gombás görbe Lajosra, ki illő ceremóniával bucsuzott el, a mig majd viszsza- szajon.

Kerényesné lement a kertbe.

Ott minden fa, minden bokor virágzott, tarka édes, enyhe színekben.

Kerényesné lehajtotta az egyik fa bokrétás ágát s úgy gyönyörködött benne. Épen akkor ment el a közel rácskerítés mellett valaki.

S az öreg méltóságos asszony önkénytelenül odanézett és visszahökkent.

Eleinte kiáltani akart rá. Megállítani, hogy itt adja át a segedelmet. De nem tudta, hogy szólítsa. Néven nem hívhatta. Nevét ki nem mondhatta.

Mig így tanakodott, a csavargó átment.

Hisz úgy is a kastélyba megy, majd ő is fölset. Legalább több pénzt ad neki. Sokkal többet!

És sietett, a hogy csak birt. De az udvarban nem volt semmi idegen. Az öreg urnő gyorsan kihozta a pénzt. Maga akarta átadni, a cselédek tudta nélkül. És úgy, hogy a szegény ember ne is sejtse, hogy ő tudja kilétét. Irásaihoz nem is fog nyulni.

Künn várta, várta soká. Délnyugattól borulni kezdett az ég és már sötét is lett.

Kerényesné végre megszólította az atlatkot tisztogató szobaleányt.

— Nem volt itt valami kéregető szegény? Mintha láttam volna.

— Igen is, volt még előbb. Épen a kertben tetszett lenni. Ferencz nem merte jelenteni, nem merte untatni méltóságodat; — és a szobaleány édesen mosolygott urnőjére.

Az öreg urnő pedig piros lett a haragtól.

— Ha akkor rest volt utánam jönni, most azonnal menjen utána! De nem! — és haraggal kiáltott: — Ferencz! Ferencz! Rögtön takarodjon az után a kéregető szegény ember után és hívja vissza. Tüstént, ebben a minutumban! Majd adok én . . . majd adok! elkergetni innen a kéregetőket.

Ezt már nem hallotta a kövér inas. Rögtön elszaladt, de csak odáig, ahol már nem látták. Ott megállt, cigarettát sodort magának, rágyújtott és elment ellenkező irányban, mint a merre az a koldus indult, és szépen betért a vig Rozihoz, akitől csak későn jött vissza az-

Uj üzlet!

Kenyeres és Engländer cég Szent László-tér,

(a Janky-téle fűszer-üzlet Kossuth-utca felé eső szomszédságában)

tisztelettel tudatja, hogy az összes őszi újdonságok megérkeztek. Óriási választék van **selyem- és gyapjuszövet** különlegességekben, **blous** és **costum-kelemekben, barchetekben,** vászon és fehérneműekben. Rövidárúk, függ-

gönyök, szőnyegek, paplanok, esőernyők. Az árak utólérhetetlen olcsók! Szabad megtekintés vevési kényszer nélkül!

Uj üzlet!

a melyet magukra háritának azon esetben, ha a koalíció eddigi álláspontjának merev fenntartása által az elérhetetlenre való törekvést elébe tennék az eddigi viszonyok józan orvoslásának, a melyek folytán *kimondhatatlan szenvedés és nyomor mind fenyegetőbb alakban hárulna Magyarországra és népére.*

Az audienozia után.

A kihallgatás után *Kossuth* Ferencz a Bristoll-szállodába ment, hol munkatársunknak a következőket jelentette ki:

Ő Felsége kegyesen fogadott bennünket. Előbb *németül* néhány bevezető szót intézett hozzánk, azután *magyarul felolvasta a programot*, a melynek alapján óhajtja, hogy a többség kormányt vállaljon. A király ezt az iratot átadta és egyben közölte velünk, hogy gróf *Goluchovszkyt* nem mint *külgügyminisztert*, hanem, mint *ad hoc megbízottat* felhatalmazta arra, hogy a többség vezetőinek nyilatkozatait vegye át és velünk *formailag tárgyalásokba bocsátkozzon.*

Az audienozia után felkeresték *Goluchovszkyt*.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szept. 23-25. Lövészegylet tennisz-versenye.
Szept. 24. Űgető versenyek a nagyvárad gyepen.
Október 1. A hegyközség közgyűlése.

Előfizetési felhívás.

Az élet egyetemére átvitt keresztény hit s a komoly munkában megnyilatkozó hazaszeretet azok a legfőbb irányelvek, amelyeket egy dezzenniummal ezelőtt lapunk homlokterébe álli-

tottunk. Tántorithatatlan, következetes meggyőződéssel valljuk ugyanis, hogy lelkiismeretben kötelező elvek nélkül, bensőleg átérzett hivatás nélkül, a legmesszebbmenő áldozatokra kész ügyszeretet nélkül, magasra tűzött ideális célok nélkül a sajtó léte jogosulatlan, utmutatása téveteget és elhibázott, működése meddő, haszontalan, sőt egyenesen veszélyes.

Ilyen princípiumok szemmel tartása mellett igyekeztünk komoly, tartalmas, korszerű, változatos lapot adni. Gárdánkban éppen ezért a készütségeknek, a tudásnak, a rátermettségnek és az erkölcsi integritásnak kellő fajsúlyát tekintettük domináló momentumnak. Ezzel a táborkarral mindenkor olyan lapot kívántunk kiállítani, amely a hazai katolikus renesszánsz előnyomulásával lépést tartson, azt a maga hatáskörében irányítani alkalmas és méltó legyen.

Hogy hivatásunkat betöltöttük, legkövetlenebb tanuja olvasóközönségünk, amely hűségeen kitartott mellettünk az évek folyamán. Kérjük ezt a pártolást továbbra is. Joggal appellálunk a városok és faluk keresztény intelligenciájára, a papi és világi tanárookra, a katolikus néptanítóokra, a honorácziórokra, tisztviselőkre, földbirtokosokra, gazdatisztekre, az érdemes polgári osztályra, egyszóval *mindenkire számítunk*, aki a keresztény Magyarországot, a sokféle nyűgtől szabad, hitvallásos vagyonos, magyar nemzet állam kiépítését akarja, *Ne huzódozzék senki, mert aki nincs velünk ellenünk van.*

Kivánatos azonban, hogy nagyrabecsült előfizetőink közül azok, *akik előfizetésükkel esetleg hátralékban volnának, talán egy-két-három évről is*, lapunkat ne csak megrendeljük továbbra is, hanem jelentékeny összeget kitevő tartozásukat meg is fizessék. A lapkiadás témérdek anyagi teherrel, felelősséggel jár, ami aztán egészségtelenül megnövekszik akkor, ha még a közönség részéről elvállalt kötelezettségek teljesítése is elmarad, *nem ritkán többszöri fölszólítás után is.*

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatá-

sát, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmentültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 .

A »TISZÁNTÚL« szerkesztősége és kiadóhivatala

* **Ének és hegedű szóló az olasz-iplébánia templomban.** A váradolaszi-i új római katolikus plébánia-templomban ma vasárnap délelőtt a fél tizenkét órai mise alatt művészi élvezetben is lesz része az ájtatoskodó közönségnek. Félmise előtt városunk egyik kiváló dillettáns énekese fog solot énekelni, félmise után pedig Szunyogh Lórándné urnő fog solóban hegedülni.

* **Egyházi hírek.** Mint a Ny. Sz. írja, a bécsi Pázmány-intézet igazgatója, dr *Kereszthy* Viktor esztergomi theol. tanár, a kiváló egyházi író lesz, ki egyuttal pozsonyi kanonokká fog kineveztetni. Dr *Watter* Gyula esztergomi kanonok pedig a pozsonyi káptalan nagyprépostja lesz.

* **A felső kereskedelmi iskola vezetői.** A »Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok« választmánya tegnap — szombaton — tartott ülésében az általa fenntartott »Felső Kereskedelmi iskola« felügyelő bizottságát következőképen alakította meg választás útján: Elnökké megválnsztatott *Hoványi Géza* dr, gondnokká: *Lévay Zsigmond*, elbadorv: *Kováts S. János* dr iskolaigazgató, jegyzővé: *Várad Mór* tanár, bizottsági tagokká: *Farkas Izidor*, *Fleischhacker Gyula*, *Heller Ede*, *Láng József*, *Markbreit Sándor*, *Moess Károly*, ifj. *Moskovit Mór*, *Sa-*

zal a jelentéssel, hogy mindenütt kereste azt a csavargót, de sehol se találta. Már azóta bizonyosan a harmadik határban csavarog.

Reggel az alsó kapun elébe jött Péter. Jelentette, hogy a béresek amott lejjebb a kert kerítése mellett, egy csavargó koldust találtak halva. Már föl is tették szekérre és vinnék a község házára. De a bejelentésre neki is oda kell menni, mert az irások, amit annál a koldusnál találtak, már itt is vannak nála.

Az öreg urnő nem mondott egy szót se. Csak egy idő mulva csöndesen odaszólt a váradkózó Péterhez.

— Eredj, hozzá nekem egy pohár vizet. Azokat az irásokat tedd le addig ide.

Péter letette a rongyos viaszos vászonba takart irásokat a kerti padra és elment.

Kerényesyné pedig elővette zsebkendőjét, szétterítette a padra, aztán kibontotta a viaszos vásznat s átnézte az irományokat. — És egyenként, amint elolvasta, sorba átrakta a saját kendőjébe, csak egy elnyűtt fekete noticz-könyvet és néhány ujságdarabot hagyott a viaszos vászonban.

Minek beszéljenek mások arról a szegény emberről? Minek hurczolják meg újból a ne-

vét, sorsát, halálát? Minek beszéljenek róla az ujságok a palotáknak, az utcáknak, a korcsmáknak?

Igy mintha megvédené őt utolsó útján, mintha betakarná a szegény halottat, hogy ne lássák az utolsó nyomorúságában.

Azután lement újra a kertbe s ott várta Pétert a kerti padon.

Péter azzal jött vissza a bírótól, hogy az előljáróság igen haragszik a haláleset miatt, mert költség származik belőle a községre.

— Mitéle költség? — kérdezte az öreg urnő.

— Hát kérem alássan az ács két forintot kér, a miért négy deszkát összeüt koporsónak. Meg a sírásók, akik a sirt megássák a temető szögletében?

— Miért a temető szögletében?

— A bíró elrendelte, hogy ott ássanak sirt neki. Mert senki nem hagyná, hogy a temetőben az ő hallottja mellé kerüljön ilyen csavargó.

— Ugy? . . . ugy? . . . — mondta a méltóságos asszony kemény hangon. — Majd másként rendezem én el a temetést. Eredj vissza és mondd meg a bírónak, hogy én temet-

tetem el azt a halottat. Én adom a koporsót, én fizetem a költségeket. És ha a szegény ember nem türi meg a temetőben maga mellett a szegényebbet, hát az én kriptámban lesz a helye. Különb helyen fog porladni, mint ő! Értsék meg!

Dehogy értették. Hogy is értették volna? A szép érczkoporsót, a nagy koszorut rajta és még azt, hogy az ősi családi sírbolt ajtaja megnyílt és befogadta a csavargó koldust? És a méltóságos asszony kisérté.

Hogy értették volna meg ezt a faluban? Mert ha az a valaki a község előljáróságából lett volna, mint a gazdag *Farkas Menyhért Pál* volt. De egy koldus?

A püspök, mikor bérma-útján a helységbe jött, előhozta *Kerényesyné*nek, hogy a régi keresztény asszonyokhoz hasonlóan cselekedett. Mint a szent nők, a kik betegetek ápoltak, halottakat temettek; a legszegényebbeket, legutolsókat.

Az öreg urnő a fejét rázta, aztán egy kissé elhajolt, a mig mondta:

— Nem úgy . . . nem azért . . . Én csak azért tettem, mert is mertem azt a halottat.

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166.
az egész megyére. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ág- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zephir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelése o o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o o.

lamon Benedek, Steiner M. Albert, Ullmann Sándor és Wiener Jenő.

* **Esperesi kerületi gyűlések.** Kedden, f. hó 26-án egyházmegyénknek két kerülete tartja őszi gyűlését: a központi kerület *Várad-Velenczén* és a hihari kerület *Csatáron*. Várad-Velenczén a kerületi papság fél 10 kor gyülekezik és a gyűlést szent mise előzi meg.

* **Nyilatkozat.** A belényesi mandátum ügyében napok óta folyik a kihallgatás mindazokra, amiket a kuria elrendelt. Ez persze megint felzaklatta a szenvedélyeket. A szabadelvű párt ellen petíciót nyújtott be a kuriához. Ez az ellenpetíció kiméletlenül támadja az ellenzőknek egyik tiszteletreméltó érdemes tagját, *Kupár Rezső főgimnáziumi tanárt*, ki a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A belényesi választó kerület szabadelvű pártja, mint az eléggé ismeretes *Butean János* képviselő ur megtámadott mandátumának védelmére a m. kir. kuriához ellenpetíciót adott be, a párt tekintélyesebb tagjainak az aláírásával.

Nem itt az ideje és helye annak, hogy ez ellenpetíció bírálataival foglalkozzam. Minthogy azonban ebben az írásban én is úgy vagyok feltüntetve, mint aki szavazatomat *Bartha Ferenczre* csak azért adtam le, mert az nekem állítólag száz koronát adott és egy szatócs üzletben kenyérral, sajttal és pálinkával megvendégelt, s minthogy ez az állítás a vidéken is felőlem czélzatosan terjesztetik, papi és polgári becsületszavamra kijelentem, hogy az ellenpetíciónak e rám vonatkozó állítása az első betűtől az utolsóig légből kapott koholmány és rozszakaratu rágalom.

Mindezonáltal nem reflektáltam volna reá, hogy ha azt még csak tanítványaim között is, czélzatosan nem terjesztenék, hogy így erkölcsi reputációmra tönkre tegyék. Így azonban addig is, míg becsülemnek gonosz meghurcolója, a ki az ellenpetíciónak általam különben igen tisztelt aláíróit hazugságaival elámitotta, a meg nem érdemelt homályból elő nem kerül, a reám szórt rágalmat tisztességtudó lelkem egész felháborodásával utasítom vissza; kijelentvén itt is azt, hogy az általam mindenkor igaz tisztelettel és hálás szeretettel emlegetett *Butean János* nem érdemli meg azt, hogy az ő mandátumát a hazugságnak és a rágalomnak

Egykor . . . régen, mikor még az ifjúkor áloméletet éltem.

Nyugodtan, csöndesen tette még hozzá:

— Persze, most már, mintha csak a régi dal két sora szólna:

«Lábánál zöld koszoru van,
Hány tánczot jártunk el vígan . . .»

A püspök elgondolkozott, aztán szeliden szólt:

— Ismerem; én is ismerem ezt a régi dalt. Magam is a muzsák szolgálatában álltam egykor, mielőtt az egyház szolgálatába léptem. Az ifjúkor áloméletében, a mint olyan helyesen méltóztatott mondani.

Épen a kertben jártak és épen az őszzel elültetett normandiai fenyők csoportlához értek,

Kerényesyné nem beszélt többet arról, a kit eltemtetett, hanem érdeklő mutatta, mekkora nagyot nőttek a fenyők középső koronahajtásai. S a püspök, mikor erre járt, figyelemmel nézte a kis fákat és nem kérdezősködött arról, a ki «lábánál zöld koszoruvá» már ott pihent a Kerényesy-család ősi sírboltjában.

becstelen fegyvereivel is védelmezzék, ha már egyszer magukhoz ragadták az ugynevezett szabadelvűek, ha már minket ellenzékieket nem becsülnek, becsüljék meg legalább azt az embert, akit sohasem fognak megérdemelni, mert hazugságokkal még veszett ügyet sem szabad szolgálni soha.

Belényes, 1905. szept. 20.

Kupár Rezső,

g. kath. áldozár, főgymn. tanár.

* **Különkiadásunk.** A tegnapi audienzia elé érhető kíváncsisággal nézett az egész ország. Tudatában ennek, a kora délutáni órákban *rendkívüli különkiadásban értesítettük helybeli olvasóinkat* a történekről, fővárosi tudósítónk távirati jelentése alapján, amely cömorségével nagyon találóan illusztrálta helyzetet a maga sivárságában és szomorúságában. Vidéki előfizetőink a különkiadás adatait mai számunk belpolitikai rovatában találják meg.

* **A hivatalos ősz.** Száll a madár, hull a levél, itt az ősz. Éppen harmadszor írjuk meg, de most már igazán beköszöntött. Hivatalosan, hogy úgy mondjuk okmányszerűleg itt van. Nem a korzó, nem a természet tanasítja, hanem az időjárás paragrafusa, a kalendárium. Más kérdés, hogy megtartja-e az időjárás is a maga paragrafusát. A tapasztalat számtalanszor beigazolta már, hogy nem. No mindegy. A törvény törvény, a paragrafus paragrafus. A kalendárium pedig csalahatatlannul mondja, hogy a nap tegnap este 6 óra 30 perczkor a mérleg jegyében lépett. Ezzel hivatalosan megkezdődött az ősz. A nap e hó végeig 1 óra és 39 perczet fogy.

* **A kereskedelmi iskola önképzőköre.** A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola »Széchenyi Önképzőkör«-e tegnap szombaton délután tartotta meg tisztújító közgyűlését, melyen elnöknek *Bányay Lajost*, alelnöknek *Braun Bélát*, titkárnak *Singer Lajost*, altitkárnak *Bódi Bélát*, főjegyzőnek *Kupelner Jenőt*, aljegyzőnek *Grósz Dezsőt* és Róthschtein Ernőt, főpénztárosnak *Mayr Aladárt*, ellenőrnök *Váczy Istvánt* választották meg. Osztály pénztárosok lettek: a felsőben *Bucsay Imre* a középsőben *Bacsonyi Gyula*, s az alsó osztályban pedig *Oláry Gusztáv*.

* **Esküvők.** Dr *Szolnok Jenő* táblai jegyző tegnap reggel fél kilencz órakor vezette oltárhoz menyasszonyát *Herkner Elvirát*, *Herkner Péter* honvéd állatorvos leányát a Szent László templomban. Az esküvő szűk családi körben ment végbe. A boldog ifjú párra *Pálffy Béla* gyomai plébános adta az egyház áldását meghatározó beszéd kíséretében. Tanukként az esküvőnél *Schuck honvédszázados* és *Szántó körjegyző* szerepeltek. — *Fantsovits Jenő* Bihar megye közigazgatási gyakornoka tegnap délután 4 órakor tartotta esküvőjét *Körös-utcai ágostai evangélikus templomban* *Osterlamm Armin* erdőfelügyelő leányával *Eldával*, néhai *Stépan István* földbirtokos özvegyével.

* **Kossuth-szobor leleplezés Kondonon.** A biharmegyei Kondoros község piacán, holnap fogják nagyobb ünnepek keretében leleplezni Kossuth Lajos szobrát. A szobor leleplezésre több képviselő is leutazik a fővárosból. A szobor, *Zádori (Finta) Gerő* a jeles nagyvárad fiatal szobrásznak műve.

* **Egy tanítónő jubileuma.** Impozáns ünnepély keretében jubilálták a tanítók egyik kiválóan szorgalmas kartársukat, *Aberle Hermin* községi iskolai tanítónőt abból az alkalomból, hogy a tanítói pályán 30 év óta működik. *Aberle Hermin* egyike azoknak a tanítónőknek, akik a nagyvilág zajától elvonultan, csupán pályájuknak élnek, lankadatlan buzgalommal, hivatásszeretettel a gyermeki zsenge lélek fejlesztésén fáradoznak. Lelkőknék egész melegével ápolják a gondjaira bizott csemetéket s minden örömeiket azok okozzák, akikre szeretetüket árasztják. — Tegnap délelőtt a váraljai leányiskola egyik termében gyűltek össze a közs. polgári-, elemi fiu és leányiskolák tanterületének tagjai, a hol az ünnepelt arcképe virágokkal, szalagokkal volt földiszítve. Zugó éljenzés s tapsvihar fogadta a belépő jubilálót, a kit a Hymnusz elénekzése után a váraljai közs. leányiskola igazgató-tanítónője, *Páll Ilonka*, lendületes szép szavakban üdvözölt. Az ünnepelt meghatottan, könnyezve köszönte meg e váratlan meglepetést, e lelkes ovációt, melyben kartársai részesítették. Azután a tantestület tagjai s képviselői üdvözölték a 30 éves tanítónőt. Az ünnepelt tanítónőt ez alkalomból számosan keresték föl üdvözölő soraikkal, akik személyesen nem jelentettek meg.

* **Utmesteri iskola Nagyváradon.** Megirtuk már, hogy Nagyváradon is, s mindenütt, hol államépítészeti hivatal van, ismét megnyílik az utmestert iskola. Erre vonatkozólag *Komlóssy József* városi gazdasági tanácsos a polgármester helyettese az érdekeltek részére a következő értesítést adta ki:

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 59903—I. 1905. számú leirata szerint Nagyváradon folyó évi december hó 1-ével az utmesteri iskolák második két éves tanfolyama nyílik meg az államépítészeti hivatal keretében. Az iskolák hallgatóit a berendelt állami és törvényhatósági utmesterek (utbiztosok) hivatalosok mellett a viczinalis utbizottság jelentkező utmesterei s egyéb az előirt képzettséggel bíró s a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által felvett jelentkezők fogják képezni. A képesítés a következő: felvétetnek olyan polgári jelentkezők, akik 1. 20-ik életévüket betöltötték és a 30 életévüket túl nem haladták, 2. egészséges erős testalkatúak, 3. kifogástalan erkölcsi életűek, 4. a középiskola (polgári iskola. reál iskola, gymnasium) négy osztályát vagy az ipari szakiskolát sikerrel végezték, 5. a magyar nyelvet szóban és írásban bírják, kiskorúság esetében a szülőknek vagy a gyámnak beleegyezése szükséges. A kellően felszerelt kérvények folyó évi október hó 15-ig a helybeli államépítészeti hivatalnál nyújthatók be, amely hivatalok egyutal a további felvilágosításokat is megadják. Az iskolák célja az állami és törvényhatósági, úgy szintén a községi közlekedési (viczinalis) és községi közdülő közutak s azok tartozékainak építése, fenntartása és közvetlen felügyeletére alkalmas műszaki segédzemélyzetet nevelni. Erről az érdekelteket értesitem. Nagyvárad, 1905. évi szeptember hó 19-én. *Komlóssy József* polgármester helyettes.

* **Egy versenytálló árverése.** Töketeresbről jelentik nekünk: A néhai gróf *Andrássy Tivadar* hagyatékához tartozó, mintegy 200 ló, közte több híres versenyló és amerikai ügató, hétlőn, 25-én kerül nyilvános árverés alá a töketeresbrési grófi kastély diszudvarán. Az árverés előreláthatólag több napig fog eltaranni, mert már eddig is több mint 500 árve-

RÁDIUM. Már a régiek sejtettek némely ritka ásványvizben oly titkos gyógyerőt melyet mágneses jelenségekkel magyaráztak. Az igazi okot azonban csak a legújabb korban ismerték meg, amidőn néhány gyógyforrásban r á d i u m o t fedeztek fel. Hazánkban ezen csodás elem eddig egyedül a Schmidthauer-féle **IGMÁNDI**-késérővizben találtatott s így érhető vele elérhető meglepő gyógyeredmény. Már fél pohárral használva eltávolítja a gyomorban és belekben fészkelő sokféle betegség csíráját s ezzel elejét veszi a baj kifejlődésének. Mint ivó kúra gyomor és üdöbajokban, továbbá **elkővéresedés, szívelhályosodás** s azzal járó **fulladásnál sárgaság, máj- és lépdeganat, cukorbetegség, aranyér, csúz és köszvénynél, vérbőség** stb. kitűnő eredménnyel használható. Kapható Nagyváradon mindenütt. Nagy üveg 50 fillér, kis üveg 30 fillér. Főszétküldés a forrástulajdonos. Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban

rező jelentkezett nemcsak Magyarországból és Ausztriából, hanem Német- és Franciaországból is. Jó volna, ha minden versenyzőt Magyarországon elérveznének, hogy egy se maradjon.

* **Arany-ünnepély Nagy-Szalontán.** Nagyszabású Arany-émlékünnepélyt rendez a budapesti főiskolák protestáns ifjúságának Bethlen Gábor Köre október 7-én a szabad hadjuk városában. Arany János szülőhelyén, Nagy-Szalontán az ottani Arany emlék-egyesület meghívására. A kirándulók Budapestre október 7-én reggel utaznak Szalontára ott a város közönségének vendégei lesznek.

* **A honvédszázadok házi lövöldéje.** A honvédelmi miniszter elrendelte nem rég, hogy a honvéd kaszárnyákban házi lövöldéket állítsanak fel az ezredparancsnokságok. A debreczeni 2. honvédszázad nagyváradi osztályának parancsnoksága a rendeletnek eleget teendő, megindította a tárgyalást Nagyvárad város tanácsával az Aradi-uti b. Fejérvári laktanyában létesítendő házi lövölde telepítését illetőleg. A tanács kiadta az ügyet Kőszeghy József főmérnöknek, hogy lövölde felállításának költségeire s a honvédkincstár által fizetendő bértérmény összegére vonatkozólag jelentést tegyen. Ezt a jelentést tegnap terjesztette be a tanácshoz a főmérnök. E szerint a honvédszázadok házi lövöldéjének felépítése 2759 korona 60 fillért igényel. A honvédkincstár évi bértérményét a főmérnök 184 korona 20 fillérben véli meg állapítani. A lövölde fenntartása a kincstárt terhelné.

* **Az ev. ref. internatus pénztárának** kirablása alkalmából jó szolgálatot véltünk tenni t. olvasóinknak a midőn figyelmüket felhívjuk Arnheim S. I. budapesti czég (V. Árbocz-utca 3.) pénzszekrény gyárára, melynek termit biztos pánczélszekrényei a modern technika vívmányaival működő betörők legnagyobb erőmegfeszítéseinek is ellentálanának és a melyek betörők által még soha sem nyitattak ki.

* **Felülfizetések.** A nagyváradi ipartestület ifjúságának önképző egylete által 1905. szeptember hó 2-án és 3-án a Szigligeti-színházban tartott jubiláris műkedvelői színelőadásán a következő felülfizetések folytak be: Dr. Szmrecsányi Pál 1. sz. püspök 10, dr. Frankó Endre 5, Sal Ferencz 5, özv. Bilinszki Sötérné 5, Sztarill Ferencz 5, Nagy János és Tóth Kálmán 5, Palóczy Károly 4, Kiss Gyula 4, Nyíry György 8, Kelemen Béla 2, Szirmai Lajos 1 korona, Oláh Gyula 20 fillér. A felülfizetésekről ez uton mond köszönetet az elnökség.

* **Rövid hírek.** *Gyilkos gyermek.* A Gyapju község melletti Méhes pusztán Folyka Vaszali kilencz éves parasztfiút bátyja a valamivel idősebb Folyka Flóra megverte. Az elvetemült gyermek ekkor dühében apja forgópisztolyával rálőtt bátyjára, aki nyomban meg is halt. — *Szüli gondatlanság.* Micskén Kiss Gábor 7 hónapos csecsemőt anyja a magasra vetett ágyra tette. Magára hagyta. A gyermek leesett s agyonzuzta magát. — *A lángok martaléka.* Husz Karácsony két és fél éves gyermek az Ökrös község mellett levő Szuszág pusztán szüleinek kigyullatt házában a tűz martaléka lett.

* **Időjelzés.** A központi meteorologiai intézet időjelzése szeptember 24-ére: *hűvös, sok helyütt csapadék.*

* **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sörny és napégetés ellen *árca 1 kor.* *Dóra-szappan 70 fillér,* készíti „Kigyógyító” **gyógyaszterár Nagyvárad, Bémer-tér** Telefon: 431. szám.

* Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

* **Igazán bámulatot kelt** mindenkiben az a hatalmas, nagy, szépen és izlésesen összeválogatott raktár, ami most az őszi ujdonságokból fel van halmozva **HAASZ MANÓ, kézmű**

és divat áruházába, Nagyvárad, Zöldfa-utca elején s mondhatjuk minden különös érdek nélkül, hogy a **legolcsóbban** ottan lehet vásárolni, mivel ottan van a legnagyobb forgalom, úgy, hogy sokszor látjuk, midőn a jó ismerős vevők önmaguk is segédkezett nyujtanak a kiszolgálásban. Tehát e szép raktár megtekintését és az árak iránti érdeklődésüket senki se mulassza el.

Pannónia étterme és téli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

* **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

* Feltűnést keltő ujdonságok lesznek a mai nap folyamán (egész nap) a *Kenyeres és Engländer* czég látogatott üzletében kiállítva, melynek megtekintésére felhívjuk a hölgyközönség figyelmét.

* **Hamza Miska és fia** kitűnő zenekarával ma vasárnap este a *Lloyd kávéház* kellemes helyiségében nagy hangversenyt tart. *Tárogató szólo.* Jó italokról és figyelmes kiszolgálásról gondoskodva, szíves pártfogást kér. *Kurtyág Dezső, kávé.*

* **Rádium-felfedezés Magyarországon.** A kir. magyar természettudományi társulat chemia ásványtani szakosztályának 1905 márczius 28-iki ülésében Szilárd Béla előadást tartott a *Schmidthauer-féle igmándi keserűvíz radio-aktivitásáról,* amely szakkörökben nagy feltűnést keltett különösen azért, mert ez az első eset, hogy magyar ásványvizben rádiumot utaltak ki.

* **Rákos** könyvnyomdáját és papirkereskedését áthelyezte Kossuth (Sas) utca 2 sz. alá, hol eddig a *Schönfeld* könyvkereskedés volt, a *csódtöméget megvásárolta s azon árakat amíg a készlet tart a legolcsóbb árban árusítja;* Rákos régi üzlete Kossuth-utcán *csak e hó végéig* marad nyitva. 1313.

IRODALOM.

* **Kacsvinszky Andor könyve.** Több oldalról jött kérdezősködésre ez uton jelezzük, hogy *Kacsvinszky Andor* érdekes elbeszéléskötete könyvtári forgalomba nem került. Szerző a könyvet csak kevés példányban nyomatta s ismerőseinek, jó barátainak, jóakaróinak tiszteletpéldányként küldötte széjjel.

Igazságszolgáltatás.

A bélfenyéri bérnyilkosság.

— Itélethirdetés. —

Ötödik napja volt tegnap az esküdtzéki fő tárgyalásnak a bélfenyéri rejtélyes bérnyilkosság ügyében. A délelőtti tárgyalást *Zigre Aurél* dr hatalmas védőbeszéde kezdte meg. *Plugár László* és *Szabó Tógyer* érdekében beszélt. Mint *Rádl Ödön*, *Zigre* dr is minden színezést gondosan került, nehogy hatást keresőnek lássék. Komoly érvekkel, szigoru logikával és egészséges jogászai érzéssel mutatta ki, hogy védenceit elítélni *kriminalisztikai alapon nem lehet.*

Frappáns csoportosítással megfordította a vádlottak sorrendjét. A vádhatóság *Fodor László*

lóné szomorú családi életétől indult ki. A védő *Szabó Tógyeren* kezdette. Kimutatta, hogy *Szabó Tógyer* nem követhette el a gyilkosságot. Itt a fősúlyt *Tyirla Katicza* egyéniségének, erkölcsi értékének bírálatára helyezte. Egyébként, még ha el is fogadható *Tyirla Katicza* kifogástalan tanunak, akkor sem következnek ebből *Szabó* tettessége, hiszen még csak puszkát sem látott nála. Ha van gyanuok, az csak *Hosszu* ellen szólhat, aki azonban már meghalt. De a gyanuok még nem bizonyították. *Szabó* nem tettes. *Ahol tettes nics, ott fölbujtó sem lehet.* Még ha, posito sed non concessio, *Fodorné* és *Plugár* között volna is összefüggés, *Szabó* és *Plugár* között akkor sincsen. Nincs tettes, nincs részes, nincs bizonyított. Nem lehet tehát elítélt verdiktet hozni.

A nagy gyakorlati értékkel bíró védőbeszéd után *Baróthy Pál* alügyész replikázott hosszasan, de most már nem sikerült védőbeszédében elfoglalt álláspontját új adattal sem megerősíteni. *Rádl Ödön* a vádhatóság válasza fölszólalásra bírta. A hallgatóság már kifáradt, de ez a beszéd általános érdeklődést tudott kelteni.

Zigre Aurél dr is fölszólt újabb, kifejtve hogy a vádhatóság maga is kifejtette, hogy az elhalt *Fodor László* ellen tervezett két merényletet nem kívánja a jelen bűnpör keretébe vonni.

A pörbeszéd ezzel elhangzott. A vád is, a védelem is lelkiismeretes buzgósággal hordta össze adatait, nagy körültekintéssel építette föl álláspontját. A vád, mint elöadtuk, az összetett bizonyítással kísérte magát igazolni, a védelem ezzel szemben azzal a megdönthetetlen tétellel jött, hogy közvetlen bizonyított nélkül marasztaló verdiktet hozni nem lehet.

Csulyok Béla dr elnök a tárgyalást fölfüggesztette délutánig, amikor kiválóan tanulságos és becses elnöki rezümét tartott az esküdteknek a tettesség és részesség s itt főként a bűnség kérdésében.

Az esküdtek azután a végleg megszövegezett kérdésekkel visszavonultak és behatóan, hosszasan tanácskoztak, mialatt a közönség, amely a tárgyalótermet sűrű rajokban töltötte meg, kíváncsian, a legkülönbözőbb kombinációk között várta az eredményt. A jogászvilág a marasztaló verdiktre semmi alapot sem talált, a laikusok etikai momentumokat kerestek. Mindenki tudta emellett, hogy a zsüri ítélete a megbízonytalanabb dolgok egyike.

Az eredmény végre is ismeretes lett. A verdikt az első főkérdésre, amely *Fodorné* fölbujtó minőségére vonatkozott, nemmel tellett. Ellenben *bűnségnek* mondotta ki a *gyilkosságban özevgy Fodor Lászlónét, mint bűnségét, Plugár Lászlót mint fölbujtót és Szabó Tógyert, mint tettest.* Meglehető verdikt volt ez is, mint annyi sok. A vádlottak halotthalván, reszketve hallgattak.

A védők fölszólalása után a törvényszék visszavonult s huzamos ideig tanácskozott. Esti 6 óra után hirdette ki. *Csulyok* elnök az esküdtzék határozatára a büntetést kiszabó ítéletet, amely szerint özevgy *Fodor Lászlónét 6 évi fegyházra, Plugár Lászlót és Szabó Tógyert 15—15 évi fegyházra* ítélték.

Mellékbüntetésül *Fodornét* 8 évi, *Plugárt* és *Szabót* 10—10 évi hivatalvesztésre ítélte a bíróság. Mindhárom vádlott ítéletének kiszabásánál alkalmazásba vették a büntetőtörvénykönyv enyhítő kilenczvenkettedik szakaszát. Beszámított és kitöltöttnek vett a bíróság mindhárom vádlott javára 9—9 hónapot.

Rádl Ödön *Fodorné* védője szemérmes panaszt jelentett be, ugyszintén *Plugár László* és

Szabó Tógyer is személyesen. Nem tudták megjelölni a semmisségi panasz jogi alapját s így a bíróság elutasította, ez ellen a határozat ellen azonban felfolyamodással élhetnek s így az ügy mindhármukra nézve fölkerül a kuriához az ítélet pedig egyelőre még nem jogerős.

Az öt napon keresztül tartott farszótó bűnpör utolsó akkordjai tehát elhangzottak. A börtönőrök elvitték az elítélt vádlottakat, künn a folyosón a kikapós két kocsubai menyecske zokogot s mint az édes, simogató napsugár a börtön ablakán, ott mosolygott anyja karján Szabó Tógyer egy év körüli kis fia, János, aki mindebből nem tud semmit. Szilvát szopogatót és kiflit majszolt hozzá, emellett fogalma sem lehetett róla, mi az a forró patak, amely az anyja szeméből az ő kis arcocskáját öntözi...

Sikkasztó körjegyző. Cibenszky János volt brátkai körjegyző ügyében tegnap befejezték a sok tanu kihallgatását. Estefelé meghozta a törvényszék az ítéletet is. Cibenszky Jánost a törvényszék sikkasztásért 2 évi fegyházra ítélte. Büntetéséből 6 hónapot kitöltöttnek vett.

SPORT.

Országos lawn-tennisverseny Nagyváradon.

Tegnap délután ismét megélenkült a Sport-tér, melyet rózsakertté varázsolt a sok szép uri lány és asszony.

A verseny sikerültnek mondható, úgy látszik még az eső is megkönyörült azon a derék kis táboron és nem keserítette el őket, hidegvíz cseppekkel. Sokan is nézték félénk tekintettel a felleges eget.

Három óra előtt már jöttek vendégek, később pedig valósággal kocsisor volt az egész sport-téren vezető ut, olyan sokan siettek nézni a versenyt.

Jelen voltak: Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, báró Karg Jánosné, Huzella Gyuláné, Hlatky Endre, báró Karg János, Mezey Mihály és családja, a Szu nyogh, Frankó, Nagy, Mártonffy, Örely, Várady, Moess, Kunz, Kohn, Horváth, Sonnentfeld és Telegdy családok, Bartos Elemér, Tóth Ede, Meskó Boldizsár stb.

Három órakor vette kezdetét a verseny. Pályabírák voltak: I. pályánál dr Fráter Pál és Fekete Sándor, a II. Javorski Kázmér, dr Némethy Ferencz, a III. Ruzska Kalmán, dr Némethy Ferencz, a IV. Székely, ifj. Moess Károly, dr Thury László.

A verseny lefolyása a következő volt:

Egyes verseny. Nagyvárad bajnoksága. 1. Balassa Győző, ellenfele nem jelent meg. 2. Lázár Lóránd és Szunyogh Pál, győztes Lázár Lóránd 6-3, 7-5. 3. Szunyogh Zoltán és Fekete Béla, győző Fekete Béla 6-0, 6-1. 4. (bye) Aust Albrechtne, Fekete Sándor és Békessy Géza, győző Fekete 6-3, 6-0.

Tízeti egyes handicap. 1. Szücs Sándor, Voits Rezső, győző Szücs 6-3, 6-4. 2. Bihary Sándor, Klecs Antal, győző Bihary 6-2, 6-1.

Férfi egyes handicap. 1. Szemes Ferencz, Nagy Uzor, győző Szemes ellenfele nem jelent meg. 2. Schmidt Ödön, Békessy Géza, győző Schmidt 6-1, 6-0. 3. Kalszer Willy, Balassa Győző, győztes Kalszer 6-2, 8-6. 4. Frankó József, Fekete Béla, győztes Fekete 6-0. 5. Fényes György, lov. Wertheimstein Viktor, győző Fényes, ellenfele nem jelent meg. 6. Ifj. Böszörményi Géza, dr Láng Frigyes, győző Böszörményi 6-1, 6-4.

Női egyes handicap. 1. Aust Albrechtne, Kohn Ilonka, győztes Austne 6-0, 6-1. 2. Kunz Gusztávné, Kiss Anna, győző Kunzné 6-3, 6-2.

Férfi páros handicap. Lázár Loránd, Moess Károly, győztes mindakettő, illetve egyik sem: 6-1, 6-1.

A jól sikerült verseny Moess Károlynak, mint a verseny fáradhatatlan ügybuzgó vezetőjének köszönhető.

Ma lesz a verseny folytatása, mely iránt fokozza az érdeklődést az is, hogy a jury ma fogja a díjakat kiosztani.

Ügető-versenyek.

A biharmegyei gazdasági egyesület ma, vasárnap délután a Bóné-kuti versenypályán ügető versenyt rendez. A verseny két órakor kezdődik s a rendezőség következőkép alakult meg:

Igazgatóság: Beöthy Pál, Markovits Antal. gr. Tisza István. Célbíró: Klobusiczky Béla. Időmérő: Balásházy Iván. Indítók: Nedeczky Ferencz, Csanády Jenő. Lóvizsgáló bizottság: Klobusiczky Béla, Kondor Mihály. Pályaeorvos: Dr. Mayer László. Versenytitkár: Weingärtner Andor. Tanuk a helyszínén választatnak.

A verseny programja: 2 órakor. **I. Bihar-megyei díj.** Kettős fogatok négy ülésű, négykerekű kocsikban. Díj 800 korona, melyből 500 korona Biharvármegye díja, 300 korona egyleti díj. 500, 200, 100 korona. Táv. 5000 méter. — A «biharmegyei díj» 1904. évi nyeregének 200 méter térhátrány. — Tét 40 kor.

1. Kiss Ernő — Bakfiss, Brávó. Veres-fekete. 2. Olasz Elemér — Daru, Gólya. Kék. 3. Ugyanaz. — Icza, Bella. Kék. 4. Szkuba Gyula. — Szeles, Daisi.

2 óra 30 perczkor. **II. Nagyvárad város díja.** Egyes fogatok, 650 korona, melyből 500 korona Nagyvárad város díja, 150 korona egyleti díj. — 500, 100, 50 kor. Futhat minden belföldi ló. — Táv. 2500 méter. 2 percz vagy rosszabb recorddal bíró lovak a starttól indulnak, minden jobb másodpercért 20 méter térhátrány. Tét 30 korona.

1. Kiss Ernő — Brávó. 2. Ugyanaz — Koczos. 3. Olasz Elemér — Icza, Kék test és sapka, vörös-nyak. 4. Ugyanaz — Gólya.

3 órakor. **III. Magyar kir. földmívelésügyi miniszter ur díja.** Kettős fogatok. Négy ülésű, négy kerekű kocsikean. 700, 200, 100 korona. — Táv. 700 méter. Tét 45 korona.

1. Fejér József — Ábránd, Kitty. 2. Fráter Emil — Pajzán, Sebes. 3. Kiss Ernő — Bakfiss, Brávó. Veres-fekete. 4. Liptay Béla — Mozdony, Parázs. Kék-vörös. 5. Olasz Elemér — Daru, Gólya. Kék. 6. Báró Stummer Károly hngy. — Vilma, Vicza.

3 óra 40 perczkor. **IV. Báró Mannsberg Ernő Emlékverseny.** Egyes fogatok. 450, 100, 50 korona. Olyan belföldi lovak részére, melyek még egyes versenyt nem nyertek. — Táv. 2500 méter. — Tét 30 korona.

1. Kiss Ernő — Csángó. 2. Ugyanaz — Bakfiss. 3. Olasz Elemér — Icza.

4 órakor. **V. Vigaszverseny.** 500, 200, 100 kor., olyan kettős fogatok részére, melyek az I. és III. számú versenyekben a célzon átmentek, ugyanazon kocsival, az első díj nyertesei kizárva. — Táv. 3750 méter. — Egy második díj nyereje 100 méter, 2 második díj nyereje 200 méter térhátrány. Tét 40 kor.

1. Fejér József — Ábránd, Kitty. 2. Fráter Emil — Pajzán, Sebes. 3. Kiss Ernő — Bakfiss, Brávó. Veres-fekete. 4. Liptay Béla — Mozdony, Parázs. Kék-vörös. 5. Olasz Elemér — Daru, Gólya. Kék. 6. Ugyanaz. — Icza, Bella. Kék. 7. Br. Stummer Károly hngy. — Vilma, Vicza. 8. Szkuba Gyula. — Szeles, Daisi.

TÁVIRATOK.

A kihallgatás után.

Szétfoslott remények.

Budapest, szept. 23. (Saját tud. táv.) A nemzet bizalma föllobbant ismét, mint most már kilencz hónap óta annyiszor, de a rosszlelkű tanácsadók ismét kioltották. Vajjon nem alszik-e ki végleg, vagy nem csap-e majd egyszer csak pusztító vészbe a láng? Nem jó a tüzzel játszani.

A kihallgatás legelső hírek szerint *négy*, későbbi értesülések szerint *öt*, legutóbbi tudósítás szerint pedig *nyolcz* perczig tartott. Nyolcz percz! Annyi idő, amennyit közepesebb állomásokon tölt el a vasut. És éppen annyi a perczek száma is, mint *ahány hónapja* dolgozik és bizik, reménykedik és tür a koalíció. De reményei s a nemzet várakozása mindannyiszor meghiusultak.

Utban a Burgba.

A burg belső udvarán rendkívüli óvintézkedéseket tettek. Az audienciára hivatalosakon kívül senkit be nem bocsátottak. Távolabb a közönség soraiban a *svájci katonák* állottak őrt. Délelőtt háromnegyed 11 órakor elegáns tömeg nagy feszültséggel, türelmetlenül várakozott a Hofburg előtt. *Anarássy, Zichy Aladár gróf, Bánffy báró* zárt fogatokban érkeznek. Mind polgári ruhában, frakban vannak. Legutoljára nyitott kocsin érkeznek *Kossuth* és *Apponyi*, akiket kitörő ovációkkal fogadnak.

— *Éljen Kossuth, éljen Apponyi!* — hangzik a hatalmas tömegben, amelyet a burgzsandárok ünneplésében nem zavarnak.

A kihallgatás részletei.

A király, mint most már országszerte ismeretes, nagyon szokatlan körülmények között fogadta a pár perczig tartó kihallgatáson a koalíció vezéreit. Sarkantyuját összeütve fordult el az elképedt uraktól, akik ilyen fogadtatásra legkevésbé sem lehettek elkészülve. *Ő felségén meglátszott az elfogultság. Érezte kinos szerepét*, mely jó szívének ugyancsak nehezére esett. Látható volt, hogy bizonyos kényszerhelyzetben van, mások rábeszélése folytán.

Aztán a kihallgatás szövege is szokatlan volt és fájó feltűnést keltett. *Maguk a bécsi politikai körök is csodálkoztak a fogadtatás bántó ridegségén.* Magyar körökben pedig valósággal megdöbbenést keltett. *Ő felsége állva, a legmerevebb szertartások között fogadta a vezérpolitikusokat, fchajtással üdvözölte őket.* Kijelentette, hogy *németül fog beszélni* miután tüzetesen meg akarja magát értetni. Akkor aztán megtette ismeretes nyilatkozatát, amely lesújtó hatással volt.

— *Fel séged tehát azt akarja, hogy Goluchovskival tanácskozzunk?* — kérdezte Bánffy.

Ennyi volt a vezérpolitikusok elkese-redett megjegyzése az elszomorító intézkedésre.

A bünösök.

A kellemetlen fogadtatás, amely most különböző körökben a legerősebb kritikát váltja ki, szinte egyedül áll mostanában a modern alkotmányos államokban, ahol államfők országuk diszével-iavával hasonlíthatatlanul másként szoktak bánni. Nem is a koronás királytól származik ez a gondolat.

Ő bele ment ugyan kénytelen-kelletlen, talán abban a véleményben, hogy ezzel a szívére erőszakolt energiával magasabb célokat szolgálhat. De az ötlet nem az övé, hiszen jól tudja azt a koalíció, mennyire szerette mindig a magyar nemzetet s mennyi kordialis kapocs fűz bennünket össze kölcsönösen. Hanem igenis, és ezt is jól tudják, akik Bécsben jártak mostan, a *mai audiencia fiaskója Tisza, Khuen és Fejérváry lelkén szárad.* Azok a bünösök. A korona előterjesztéseinek szövegezése állítólag *Lányitól* származik.

Audiencia után.

Alig voltak a politikusok a magyar királynál pár percre, az utczát *váratlan meglepetés* érte. Amire senki sem számított, a vezérpolitikusok elhagyták a Hofburgot, kocsijukhoz siettek, beszálltak, hirtelen elhajtattak.

Az intrikusok tervei.

A bazaáruló intrikusok ezt az alkalmat kívánják kihasználni a gyűlölt koalíció összetöresésére. *Uj választásokat* akarnak provokálni mindenáron, hogy szétverhessék az ellenzékét erőszakkal, vesztegetéssel. Ez azonban ma már nem mehet többé úgy, mint régen. Tervük, hogy *Fejérváry* egyelőre megmaradjon, aztán jöjjön *Khuen-Héderváry*, esetleg Hieronymi. Majd ezek aztán végeznének az országgal.

A király megbizottja.

Tudvalevő, hogy a király a szerfelett rövid audiencián Goluchowskit jelölte meg emberéül, akivel tanácskozni kell és lehet. A vezérek azonban személyesen elmentek a külügyminiszterhez és megmondták neki, hogy nem tárgyalnak vele. Goluchowski később leadta névjegyét a Bristolban. Daruváry külügyminiszteri osztálytanácsos déli 12 óra után megjelent a szállóban és bejelentette a király új megbizottját, *Cziráky* grófot, aki holnap reggel 7 órakor ér Bécsbe, előbb a királyhoz megy, csak aztán tárgyal a vezérekkel.

Cziráky missziója.

Cziráky küldetésében a koalíció nem bizik. Csak fogás, hogy magyar ember legyen a közvetítő. A lényeg változatlan. Egyelőre formulával fog jönni, azután jönne az igazi program. *A nemzetet megakarják ijeszteni.* A koalíció, ha tárgyal is, ilyen körülmények között nem lesz módjában propositiókat elfogadni. A vezérek azonban most Bécsben maradnak, eredeti tervüktől eltérőleg. Kossuth makói utja elmarad.

Kossuth és Polónyi.

Polónyi egy esti ujság tudósítójának azt mondta, hogy a Felső két súlyos

sérelmet okozott a nemzetnek. Egyik, hogy nem bocsátkozott küldötteivel tárgyalásba, másik, hogy az idegen Goluchovszkyhoz utasította őket. Ami a pontozatokat illeti, azok a nemzet eddigi függetlenségén is csodát akarnának ejteni. Higgadtan, nyugodtan kell viselkedni s nem szabad reagálni azokra a gonosz tanácsosokra, akik közvetve forradalomba szeretnék kergetni a nemzetet.

Kossuth azt írja a *M*-gnak Bécsből, hogy ott maradnak, bár nincs reményük. Tartoznak vele a nemzetnek, hogy érdekében a legkellemetlenebb közéleti funkcióitól se riadjanak vissza. Elszomorító, hogy alkotmányellenes körök ilyen rideg nyilatkozatokat adnak a király szájába. Ő felsége a koalíciónak akar programot adni. Pedig annak a maga programján kell megállni. Parlamentáris kormányának nem lehet programot diktálni.

A vezérőlbizottság ülése.

A pártterkezetek, köztük a függetlenségi párté is, egyelőre elmaradnak, a vezérőlbizottság azonban hétfőn ülést tart s foglalkozik a helyzettel.

Bánffy a függetlenségi pártban.

Híresztelik, hogy *Bánffy* a bécsi események hatása alatt be fog lépni a szabadelvűvártba.

Epizódok.

Kossuth ellen egy hang támadt a Hofburg előtt. A tömeg rávetette magát, csak a rendőrség tudta megmenteni.

A Burgba több képviselő is elkísérte a vezéreket. A zsendárok ki akarták őket küldeni. Végre is *Rákosi* Viktor erélyes közbelépése végét szakította a kinos incidensnek.

Andrássyt a kudarcz nagyon elkeserítette: Szomorú napok várnak a házára, mondotta. Az állapot cseppet sem rózsás.

A déli órákban azt kérdezte *Rákosi* Viktor Apponyitól: Mindennek vége, kegyelmes Uram? Még nincsen felelte Apponyi.

A Zeysig-Zigány ügy.

Budapest, szept. 23. (Saját tud. táv.) *Zigány* ügyét *Ráth* Zsigmond fogja referálni a büntetőtörvényszék második tanácsának zárt ülésében. *Banek* állítólag *Párisban van.*

A marokkói kérdés.

Budapest, szept. 23. (Saját tud. táv.) Németország és Franciaország állítólag meg egyezésre jutottak.

KÖZGAZDASÁG.

A hegyközségi választmány gyűlése. A nagyváradi hegyközség választmánya tegnap délután a városházán gyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya a szüret határ-idejének megállapítását eszközölő közgyűlés napjának kitűzése volt. A gyűlésen dr. *Molnár* Imre elnökléte alatt jelen voltak: dr. *Hoványi* Gyula, *Bordé* Ferencz, *Sal* Ferencz, dr. *Wimmer* Julián, *Darvassy* Lajos, *Balázsovits* Jenő, *Székely* Sándor, *Lévay* Zsigmond, *Makkay*

József, *Kaczián* Károly, *Tichy* Gyula, *Lausch* Károly, *Molnár* Lajos és *Márkus* János hegybíró. *Molnár* Imre elnök megnyitva a gyűlést, *Bordé* Ferencz felolvasta a hegybíró jelentését, mely a hegyi közbiztonsági állapotra s a termés kilátására terjed ki. Ezután dr. *Molnár* Imre elnök szóba hozta a szőlőhegyen ujabban nagyon elharapódzott lövöldözéseket, felemlítve a hegyen nemrég történt gyilkosságot is. Indítványozta, hogy a választmány hívja fel a hegybírókat, intézkedés céljából annak szigorú ellenőrzésére, hogy a hegyen lakók közül kiknek van fegyvere s az számon tartassék. *Bordé* Ferencz főjegyző megjegyezte, hogy készülőben van a városnál is fegyvertartási szabályrendelet, mely mihamarabb életbe jő s akkor nem lesz lehetséges visszaélni a fegyverrel. Ezután a hegyközség közgyűlésének idejét *október 1-5* napjának délelőtti 11 órájára tűzték ki s azon fogják a szüret idejét megállapítani. A szüretet, amint a gyűlésen jelen volt szőlősgazdák beszélték, *október hó második hetében* fogják tartani.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 szept. 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	1:16
Magyar koronajárdék 4—0/0	— — —	97:05
Magyar koronajárdék 3 1/2 %	— — —	88:—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	975:0
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	97:50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	221:—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	166:—
Osztrák járdék papírban	— — —	100:30
Osztrák járdék ezüstben	— — —	101:20
Osztrák járdék aranyban	— — —	119:50
Osztrák korona járdék	— — —	100:55
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	162:—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16:45
Magyar hitelbank részvény	— — —	7:99
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	681:50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	677:50
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19:04
Német birodalmi márka	— — —	117:45
London vista	— — —	239:85
Páris vista	— — —	95:32
20 márkás arany	— — —	23:47

NYILTTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi
Czipő- és csizmagyár”

Moskovits Farkas és Tarsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utca*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézmunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Tarsa.

Telefon: 417.

Szabott árok.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Godeon. *Belényes.* Reméljük, hogy nem olyan komoly még az a megható bucsuüdvözlés. Ohajtjuk őszintén, hogy mielőbb térjen vissza az egészsége és még sokszor legyen alkalmunk közölni mindig tartalmas és élvezetes cikkeit. Üdvözlés.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VU CSKICS GYULA.

Jobb lábbelinek

chevraeux, boxcalf, borjubőr stbből ellismert legjobb tisztítószer

1125

GLOBIN,

mert minden nehézség nélkül **pompás fény** éretik el.

Konserválja a **bőrt** és **puhává** teszi.

Fritz Schulz jun.,

Alt.-Gee. Ege i. B., Leipzig.

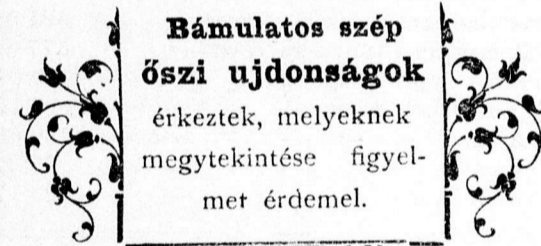

AMERIKAI

ÁRUHÁZ

kézmű- és női divatáru raktár
Nagyvárad, Fő utca (Bazár épület).

Oiaszi leglátogatottabb üzlete.

**! Olcsó árak tekintetében!
ez üzlet utólérhetetlen!**

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utcán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben fölvelem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árakat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan csomagolással asuthoz szállítva.

A

„Nagyvárad Hítelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után **5%-os** fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat Értékpapírok, ékszeres és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek

a

„T I S Z Á N T U L“

kiadóhivatalában.

699—1905. vht. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszéknek 1904. évi 17235. 17234. 18022. számú végzése következtében dr Reichard Manó debreczeni ügyvéd által képviselt Kereskedelmi- és Iparbank részvénytársaság érmihályfalvai bej. czég javára *Füstös János és tsai* éradonyi lakosok ellen 181 kor., 250 kor., 280 kor. s jár. erejéig 1905. évi július hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1305 kor. 50 fillérre becsült következő ingóságok, u. m 1. Tóth Pál alperesnél butorneműek, igás szekér, gazdasági szerek, szarvasmarha, szárnyasok, sertések, lovak, árpa, sertésöl stb.; — 2. Füstös Jánosnál butorneműek, gazdasági szerek, szárnyasok, szalma stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a sékelyhídi kir. járás-bíróság 1905. évi V. 66. számu végzése folytán 250 kor. tőkekövetés, ennek 1904. évi október hó 8-tól járó 6%-os; 181 kor. tőkekövetés ennek 1904. évi november hó 26-tól járó 6%-os; 280 kor. tőkekövetés ennek 1904. évi, november hó 3-tól járó 6%-os kamatai, 1/3%-os váltódij és eddig összesen: 178 kor. 02 fillérben bíróilag megállapított költségek erejéig *Ér-Adonyban*, alperesek lakásán leendő megtartására 1905. évi október hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül ki-tűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyhídon, 1905. évi augusztus hó 20-án.

Jóny Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

1284.

K á d á r J á n o s

fűszer-, bor- és csemege-kereskedése, ásványvizek nagy raktára

Telefonszám: 85.

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. Sürgőnyczim: Kádár János.

Nagybecsü tudomására hozom: egy orosz petroleum-finomító telepnek Nagyvárad és Bihar megye területére egyedüli elárusítást kaptam meg.

Ajánlok a téli saison-szállításra hordóvételnél ingyen hordó, helybelyi raktáron átvéve:

Császár-(olaj)-petroleumot 100 ko-ként á kor. 48.— és

3 csillagos szalon-petroleumot 100 ko-ként á kor. 44.—

Az alkalmilag beküldhető üres petroleumos hordókért ide szállítva kor. 4-80 fill., üres olajos hordókért kor. 2-60 fill., ha jó karban vannak, számítolok le.

Megjegyzem és becses figyelmét felhívom, hogy hozzám a kocsiközlekedés az asphalt elkészítése folytán megnyílt a Kishid felől teljesen, az olasz-i rész felől pedig a Korona-utcán átjőve, az Áldás-utcán már a teljes közlekedés nyitva van.

Ajánlom továbbá fűszer- csemege-üzletemet és szives tudomásul adom, hogy déli gyümölcsök, halak, halconservok, mindenféle pástétomok, valamint befőttek és gyümölcs-izek megérkeztek. A gazdaközönségnek b. figyelmét felhívom az **állatgyógyászati czikkekre, gép- és ásványolajok, szekérkenőcs, kékkő** stb. A közelgő szüretre pedig bornyomó zsákokat 1 korona 80 fill.-től kezdve. Tűzijátékokat nagyban és kicsinyben, továbbá szalámi őszi túrót és mindenféle sajtokat.

Nagybecsü rendelését elvárva, maradtam kiváló tisztelettel

1807

KÁDÁR JÁNOS.

Lőrincz Mór Nagyvárad, Szt. János-u. elején.

Lüttichi, Angol és suhli töltények és vadászati kellékek a legmérsékeltebb árban.

FEGYVEREK,

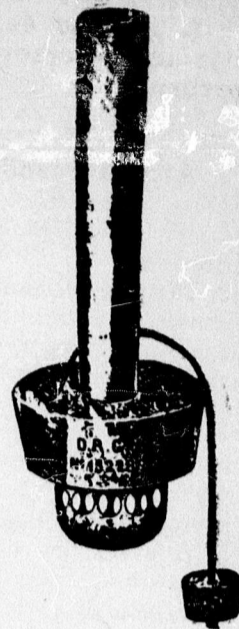

Hajvágó gépek, önberetvák.

Must mérők
Bor »
Pálinka »

Sebadalmazott must-pipák, fa és parafa hordóba való dugók és facsapok nagy választékban.

Tüzijátékok és szüreti békák

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba berendezések, valamint egyes butor-darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

A több mint félszázad óta fenálló

Le Conservateur

Vezérképviselőség:

NAGYVÁRAD,
SCHLAUCH-TÉR,
Komáromy Jenő.

francia életbiztosító és kiházasító intézet, leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugalmas aggkort biztosít

csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje

482 millió korona

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság
Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. szám.

Előnyös
feltételek.

DEBRECZENI LAJOS

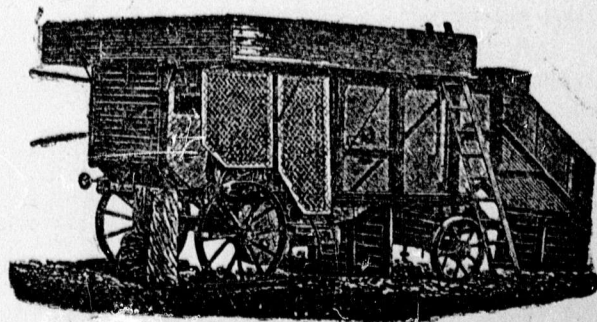
gőzerőre berendezett gépműhelye
Kolozsvári-utca 29/43. Nagyvárad

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő új gépekkel berendezett műhelyemet; s újonnan felépített gőzeséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavítását avagy újonnan átalakítását felelőség mellett; u. m. járgányokat, petróleum, gáz, benzín, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket és mindenféle gépezeteket.

Készítek mindenféle egyenes és hajlított tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csap ágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen új tüzszekrényeket avagy kijavítását s gőzmalom berendezések javítását elvállalom.

Új villanyvilágító gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készítek bármilyen nagyságban.

Új gőzhenger furógéppel (cylinder) hengerfurásokat s gépfől való leszerelés nélkül vidéken s új karikákkal együtt pontosan készítek.

Eladók

több 6—8 lóerejű M. Allami vasrámás új eséplőgépek, 6—8 lóerejű gőzgépek új használati engedéllyel teljesen üzemképesek felelőség mellett

Világhírű
előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egészségnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomor-égesben** a túlságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsámban, hányatoknál.

2. **Altesti vérbőségben, vérpan-gásban, aranyérben** s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székrekedéseinél.

3. **Máj- és lép-daganatokban**, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj és váltólázakból származott lépda-goknál.

4. **Fejldési sápkórban** s az ezen alapuló hórszám zavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérsze-génységi állapotoknál,

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál**, a kezdődő **hugykő és fő-vény-lerakódás** eseteiben kitűnő **hugy-savoldó**.

6. **A méh idült tömüléseivel, dagai-nál, fehér folyás s rendetlen havad-zásnál.**

7. **A nemi részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórban**, egyáltalában gyer-mekeknél a szervezet ép és erős kifej-lődését vas- és mészartalmánál fogva meglepően elősegíti, egészséges embe-reknek is üdítő italul szolgál, s külö-nösen borral vegyítve a háztartásoknál általános használatba van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére.

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése
NAGYVÁRADON.

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Siedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzügyi terén bank tisztviselői és 12 éven át voltak takarékpénztári titkári állásomban nyert tapasztalatok, valamint előkelőt bankok képviselője alapján:

1. **Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönök** (melyekben a tőke és kamat is benn foglalatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamattal, mellet minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottok;

2. **régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.**

3. **köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközök ki.**

Mindentéle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésére és minden díjazás nélkül szolgálak felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

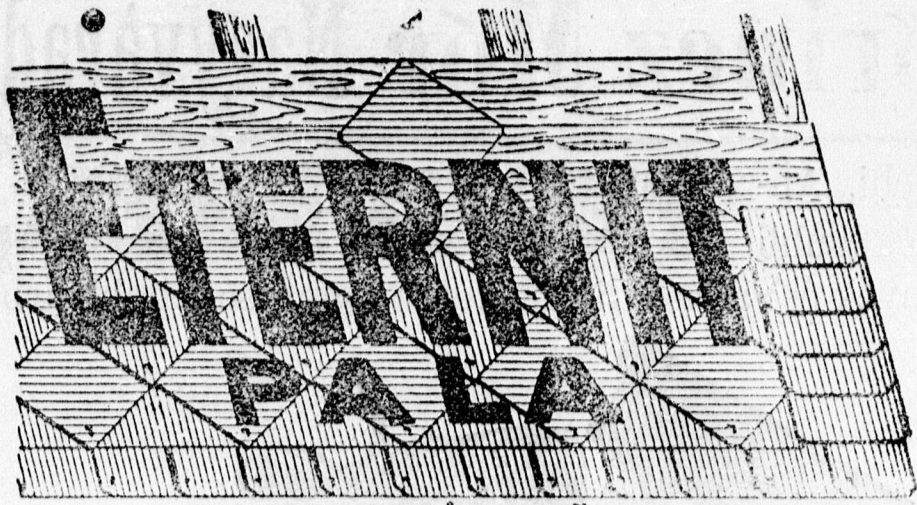
Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám.

930.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:

ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS

BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely **Rosenberg Izsó** urnál Nagyváradon.

Kész női és leányka ruhanemű áruház.

A tisztelt szülők figyelmét bátrak vagyunk felhívni, hogy itt még nem létező **kész női és leányka gyermekruha** üzletet nyitottunk, **Zöldfa-utczán, a (Zöldfa-étterem mellett.)**

Az őszi és téli idényre a legizlésebb leányka ruhák, női szövet és **selyem blusok**, pongyolák, a legújabb divat szerinti szövet aljak, cloth, batiszt, és **selyem juponok**, női és leányka reform kötényekbeni raktárunkat, a mely a maga nemében egyedül áll, becses látogatásukkal megtisztelni sziveskedjenek.

Gyásruhákat tartunk állandóan raktáron.

Mérték utáni rendeléseket elfogadunk vidéki rendeléseket azonnal szállítunk.

Kiváló tisztelettel

Wéber Testvérek

Nagyvárad,

Bémer tér.

Csak kérjen

GLOBUS

tisztító kivonatot, mint az alant levő rajz.

mivel számos értéktelen utánzat leszánljava

FRITZ SCHULTZ JUN.

Actiengesellschaft

Leipzig u. Eger.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál» Kossuth-utca 4 szám. 1262.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztottsággal gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképző-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlápák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.